

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubljana, ponedeljek 16. decembra 1940

posamezni številki din 150

† DR. ANTON KOROŠEC

V soboto zjutraj je umrl v Beogradu, zadet od kapi, predsednik senata in prosvetni minister dr. Anton Korošec.

Odkar je po svobodni volji vstopil slovenski narod v Jugoslavijo, ni bil nihče tako viden in tako priznan reprezentant Slovencev kot dr. Korošec. S tem je tudi že najbolj jasno označena vsa veličina izgube, ki je zadela slovenski narod s smrtjo dr. Korošca.

Posebno v političnem življenju v Beogradu se bo ta izguba za Slovence še dolgo poznala. Kajti tu je bil dr. Korošec osebnost, ki se je že zrasla z beograjskim političnim življenjem, pa čeprav je ostal dr. Korošec vedno deklarirani reprezentant Slovencev. Toda ni bilo niti ene resnejše politične kombinacije, ki ne bi računala tudi z dr. Korošcem, ki je bil trdno jamstvo, da se bodo interesi Slovenije upoštevali.

Te interese je tudi dr. Korošec vedno vneto in zvesto branil, pa naj je bil v opoziciji ali v vladi. Pri tem pa nikdar ni zalezal v ozkoerčnost, temveč je imel vedno pred očmi tudi interese Jugoslavije. Njegovo slovenstvo je bilo vedno skladno z jugoslovanstvom in v najbolj odločilnih trenutkih celo odločujoči zadnji razlog. Zato pa je tudi smrt dr. Korošca ne samo težak udarec za Slovenijo, temveč prav tako za vso Jugoslavijo, ki bo težko pogrešala konstruktivnega sodelovanja dr. Korošca in njegovega pomirjujočega vpliva v napetih situacijah.

Kaj je bil dr. Korošec za Jugoslavijo in kaj je pomenil v njeni mladi zgodovini, to se je zlasti pokazalo ob vseh usodnih dogodkih, ki jih je preživljala Jugoslavija. Bil je med njenimi ustanovitelji, med onimi požrtvovalnimi borci, ki so pripravljali njen prihod in ki jih od dela za Jugoslavijo ni moglo nič odvrniti. Ne divje sovraštvo, kateremu so bili izpostavljeni ob izbruhu svetovne vojne in ne visoke vabe ministra dvojne monarhije. Ti prvoborniki Jugoslavije so bili celi možje, ki so svoje ideale branili proti vsakomur in tudi proti najvišjim in naj-

močnejšim krogom. Tako je v dunajskem parlamentu sredi vojne leta 1917. odgovoril takratnemu predsedniku avstrijske vlade, da hočejo Jugoslovani svobodo, da nimajo njih nasprotniki zadosti vesal, da bi pobesili vse Srbe, Hrvatce in Slovence, ki hočejo svobodo in skupno življenje. Tako je dejal tudi znane zgodovinske besede cesarju Karlu, ko mu je ta ponudil vstop v vlado: »Veličanstvo, preporno je! Usoda je že odločena!»

Ta neomahljivost, ta trdnost v boju je dvignila množice in ko jim je dr. Korošec zaklical ob smrti dr. Kreka: »Vzdignite glave, ker čas naše odrešitve se bliža!«, je ves slovenski narod storil to in z majsko deklaracijo sproženo narodno gibanje je zmagalo na vsej črti. Tako močno je bilo to gibanje, da so bili proti njemu oportunistični voditelji v stranki, tudi dolgoletni voditelji, brez moči in da je bila vsa Slovenija enotna v svoji volji, da zveže svojo usodo s Hrvati in Srbi. Za vedno je zvezan nastanek Jugoslavije z imenom dr. Korošca in ta njegova zgodovinska zasluga ostane za vse čase neizbrisna.

Neizbrisna pa ostane tudi njegova druga velika zasluga za notranjo ureditev Jugoslavije. Ko je bil odklonjen njegov ustavni načrt, ni odšel dr. Korošec v skrajno opozicijo, temveč je ostal na jugoslovanski liniji, čeprav kot oster opozicionalec. Toda vedno je bil pripravljen pomagati in sledil je vsakemu pozivu, če je zahtevala to skupna stvar. Tako je prevzel predsedstvo vlade v najbolj kritičnih časih l. 1928., ko je bil strankarski boj na višku in ko je izgledalo, da je že vsako pomirjenje nemogoče. Samo tisti, ki je bil tiste dni v Beogradu, ki je poznal razpoloženje po pokrajinah, ve, kaj je žrtvoval in tvegalo dr. Korošec, ko je takrat prevzel vlado. Kmalu nato pa je drugič pokazal svoj jugoslovanski patriotizem, ko je aktivno sodeloval v šestomaj-

skem režimu, ko je žrtvoval stranko jugoslovanski misli.

V večno priznanje pa bo dr. Korošcu zabeleženo tudi njegovo sodelovanje pri ustvarjanju sporazuma, s katerim je končan ustavni boj v Jugoslaviji in ki je združil vso Jugoslavijo v najbolj težki mednarodni situaciji, ko je izbruhnila sedanja vojna.

Neizbrisne zasluge si je pridobil dr. Korošec za Jugoslavijo! Vsi Srbi, Hrvati in Slovencev mu to ob njegovem grobu s hvaležnostjo priznavajo.

Slovenski narod pa mora dr. Korošcu še posebej priznati njegove zasluge za slovenski narod, ki ga je v prvi vrsti on uveljavil kot državni narod. Poleg tega pa z neutrudljivo vnemo skrbel za njegove kulturne institucije, za njegovo Narodno galerijo, zlasti pa za njegovo univerzo, Akademijo znanosti in umetnosti ter Glasbeno akademijo, da navajamo le prve institucije. Šele s pridobitvijo in izpopolnitvijo vseh teh institucij je zgradba slovenskega kulturnega življenja tudi v resnici dograjena.

Dr. Korošec je začel svojo politično kariero kot narodni delavec ob severni meji, kjer je bil nacionalni boj še posebno oster in težaven. Začel pa je svojo politično kariero tudi kot član stranke, kateri je bil tudi vedno zvest in za katero je mnogo storil in mnogo žrtvoval. Vendar pa mu ni bila stranka edini cilj in smoter, temveč mnogo bolj orožje, ki ga je potreboval v borbi za svoje narodne ideale.

Zato je bil dr. Korošec vedno odločen pristaš svoje stranke, nikdar pa ne zagrizen strankar ter je vedno vzdrževal dobre zveze tudi z ljudmi, ki so bili čisto drugega svetovnega naziranja. V tej konci-

Iz življenja dr. Korošca

V preprosti kmetski hiši, kakor večina naših prvih narodnih ljudi, se je rodil Anton Korošec 12. maja 1872. v vasi Biserjani pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Ker je že zgodaj pokazal izredno nadarjenost, je bil poslan v gimnazijo, katero je najprej obiskoval v Ptuj, nato pa kot gojenec dijaškega semenišča v Mariboru. Po maturi je vstopil v mariborsko bogoslovje in bil l. 1895. posvečen za duhovnika ter bil nato kaplan na Sladki gori pri Marenbergu, leta 1898. pa je nastopil službo prefekta v dijaškem semenišču v Mariboru, kjer je ostal do leta 1902. Leta 1905. je promoviral za doktorja bogoslovja v Gradcu.

Že zgodaj se je začel dr. Korošec udejstvovati tudi v javnem in političnem življenju. Že kot dijak je začel dopisovati v »Slovenskega gospodarja«, kot bogoslovec sodeloval pri semeniškem listu »Lipica«, kateremu je dal izrazito narodno smer. Leta 1898. pa je prevzel tudi uredništvo »Slov. gospodarja«, danes najstarejšega slovenskega časopisa ter mu ustvaril ono-

liantnosti se je še prav posebno pokazal široki koncept njegovega političnega naziranja, v tej konciliantnosti pa je tudi pojasnilo, zakaj si je mogel pridobiti v Beogradu in v vsej jugoslovanski politični javnosti tako velik ugled in tako močan vpliv, da je bil med odločujočimi možmi Jugoslavije.

Mnogo je pripomogla k močni poziciji dr. Korošca tudi njegova popolna nesebičnost in poštenost, ki je bila znana vsej jugoslovanski javnosti. Poln dispozicijski fond, ki ga je zapustil svojemu nasledniku v notranjem ministertvu, govori o tem najbolj zgovorno.

Dr. Korošec je bil vedno sredi boja, sredi ostrega strankarskega boja in zato je naravno, da ni vsak njegov korak žel odobravanje vse javnosti. Bil je zato dostikrat ostro napadan, zato pa se danes tudi še ne more vse njegovo delovanje presoditi z vso objektivnostjo.

Vendar pa tudi najbolj kritična presoja njegovega dela in življenja ne bo nikdar mogla zmanjšati njegovih neprecenljivih zaslug za Jugoslavijo in za Slovenijo in v zgodovini Jugoslavije ter Slovenije bo njegovo ime za vse čase zapisano z zlatimi črkami kot moža, ki si je pridobil neveljnih zaslug za svoj narod, kot patriota, ki je do smrti zvesto služil svoji domovini in kot javnega delavca, ki je vedno ohranil svoje ime čisto in neomadeževano, kakršnega zapuščajo samo vzgledni poštenjaki.

V globoki žalosti in prisrčni hvaležnosti se zbira Jugoslavija, zlasti pa slovenski narod, ob grobu dr. Antona Korošca v trdni obljubi, da bo nadaljeval njegovo delo za dvig in napredek Jugoslavije.

Vetna slava spominu dr. Antona Korošca!

trdno podlago, ki jo ima list še danes. Sodeloval je nadalje pri »Süddeutsche Post«, ki je krepko branila slovensko politično stališče, ter s prijatelji ustanovil kot protitež nemškutarskemu »Štajercu« polmesečnik »Naš dom«. Kot novinar na vroči severni meji je tudi dr. Korošec kmalu občutil vse težke posledice odgovornega novinarskega dela ter bil od celjske porote, ki so jo sestavljali večinoma tujei, obsojen na šest mesecev zapora, a kasneje pomiloščen na 1000 goldinarjev globe. Od l. 1898., ko je prevzel uredništvo »Slov. gospodarja«, je postal dr. Korošec slovenski novinar in ostal do svoje smrti zvest tovariš slovenskih novinarjev ter njih redni član, ki je tudi mnogo pripomogel k uspehu novinarske razstave.

Tu na meji se je začelo tudi politično delovanje dr. Korošca. Organizirati je začel mladino in s svojo temperamentno besedo nacionalno utrdil mariborsko okolico. Vzgojil si je celo vrsto odličnih agitatorjev, ki so mu za vedno ostali zve-

sti in na katere se je mogel vedno zaneseti. S svojim dolgoletnim političnim delom si je tu ustvaril za vse življenje trdno politično pozicijo in ko je bil leta 1906. prvič izvoljen v dunajski parlament, je ostal njegov član do poloma avstro-ogrške monarhije in tudi v Jugoslaviji bil izvoljen na vseh volitvah za poslanca.

Zgodaj je nastopil dr. Korošec proti političnemu slogaštvu in leta 1907. ustanovil »Slovensko kmečko zvezo za Štajersko«, ki se je kasneje združila s »Slovensko ljudsko stranko«. Kot glasilo stranke je ustanovil leta 1909. tritednik »Slovensko Stražo«. Izvoljen je bil kmalu nato tudi za deželnega poslanca ter postal voditelj slovenskih deželnozborskih poslancev v Gradcu. V štajerskem deželnem zboru je zahteval združitev vseh Slovencev v eni kronovini ter leta 1910. z obstrukcijo nastopil proti pristranskemu in za Slovence krivičnemu postopanju takratne nemške večine štajerskega deželnega zbora in odbora.

Medtem pa je veljava dr. Korošca v dunajskem parlamentu stalno rasla. Čeprav je bila njegova strankarska opredelitev vedno jasna in ostra, je vendar postal vedno bolj vodja vse jugoslovanske parlamentarne delegacije na Dunaju. Posebno v času svetovne vojne, ko se je začelo osvobodilno dviganje Jugoslovanov, ko je pod vplivom tega gibanja izgubljala med ljudstvom tla oportunistična avstrofilska politika dr. Šušteršiča, se je dvignila visoko osebnost dr. Korošca. Predsednik parlamentarnega kluba SLS je postal namesto dr. Šušteršiča doktor Korošec, ki je nato sklical v Gradcu sejo Hrvatsko-slovenskega kluba, nato pa začel v ozkem sodelovanju s Čehi boj za politično osvoboditev Jugoslovanov. Začela se je ona velika doba, ki je v zgodovini našega osvobođenja označena z imenom **majniške deklaracije**, ki je neločljivo zvezana z imenom dr. Korošca. Naj bodo mnenja o tej deklaraciji še tako različna, vendar je že danes historično dejstvo, da je bila ta deklaracija podlaga onega velikega narodnega gibanja, ki je bilo močnejše ko ves policijski pritisk stare monarhije in ki je odločilo, da je slovenski narod za vse čase vstopil v jugoslovanski tabor. Brez tega zmagovitega, iz majniške deklaracije izvirajočega gibanja bi bila politična združitev Slovencev, Srbov in Hrvatov nemogoča. Na čelu tega gibanja je dr. Korošec, z njim pa so takrat sodelovali vsi Slovenci in tudi oni, ki so bili v drugem strankarskem taboru. Med vsemi temi je bil na čelu dr. Gregor Žerjav, ki je bil takrat tajnik Jugoslovanskega kluba. Sloga vseh Slovencev je tudi bila tista sila, ki je dala deklaracijskemu gibanju nepremagljiv razmah.

Osvobodilno gibanje avstrijskih narodov je končno privedlo do zloma Avstro-Ogrske in do nastan-

Kralj Peter pokrovitelj Ljubljanskega spomladan- skega velesjaja

Nj. Vel. kralj Peter II. je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo XX. mednarodnega pomladanskega velesjaja v Ljubljani, ki bo od 31. maja do 9. junija 1941.

Zavarovanje gozdnih delavcev

Okrožni urad za zavarovanje delavcev si že dalj časa prizadeva, da bi uredil zavarovanje gozdnih delavcev. V to svrhu je sklical urad svojčas anketo, ki je razpravljala o tem vprašanju. Pri teh posvetih se je ugotovilo, da zavarovanje gozdnega delavstva še ni dosledno urejeno in da se dotične zakonske določbe često pogrešno tolmačijo. Zato je izdal Okrožni urad poseben razglas o zavarovanju gozdnih delavcev, ki je bil dostavljen vsem prizadetim podjetjem.

Okrožni urad opozarja v tem razglasu, da se morajo zavarovati vsi gozdni delavci, ki so zaposleni pri žaganju, sekanju, tesanju in spravlanju lesa v gozdu. Izvzeti so samo poljedelski delavci, dni-narji in hlapeci, ki opravljajo delo v gozdu le tu in tam, in je ves les, ki so ga pripravili, namenjen izključno le za porabo v kmečkem gospodarstvu in ne za prodajo.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4 6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter I. in kraljevski dom sta proslavila v petek krstno slavo sv. Andreja, katere so se udeležili poleg članov kr. doma tudi kr. namestnika Perović in Stanković, danes že pokojni dr. Korošec ter ban dr. Šubašić.

Smrt dr. Antona Korošca je potisnila v ozadje vse politične dogodke. Vse politične ljudi je globoko pretresla vest o njegovi nenadni smrti. Iz vse države prihajajo sožalne izjave in priznanja njegovemu delu. Vsi listi objavljajo velike članke o njegovem delu ter poudarjajo njegove velike zasluge za Jugoslavijo, njegovo poštenost, njegovo politično dalekovidnost.

Takoj, ko se je zvedelo za smrt dr. Korošca so začeli prihajati na stanovanje dr. Korošca njegovi prijatelji in znanci. Ob 11. je prišel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, kr. namestnika dr. Perović in Stanković, poslanci, člani vlade in druge odlične osebnosti.

Truplo dr. Korošca je bilo dopoldne prepeljano v senat, kjer je bilo položeno na mrtvaški oder. V

nedeljo je bilo truplo prepeljano v Ljubljano, kjer bo danes položeno na mrtvaški oder v banski palači. Pogreb bo v torek dopoldne iz stolnice.

Dr. Korošec je bil v petek zvečer v gledališču, kjer je poslušal Čajkovskega opero »Pikova dama«. Počutil se je zelo dobro in se vrnil domov dobre volje. V spanju pa ga je proti jutru zadela kap ter je umrl, ne da bi se več zavedel. Umrl je idealne smrti, kakor je izjavil njegov osebni zdravnik dr. Sekulić.

Grof Csaky je došel v spremstvu madžarskega poslanika v Beogradu v Ljubljano, odkoder je odpotoval v Kamniško Bistrico na lov na divje koze.

Zunanji minister dr. Cincar-Marković bo čim prej vrnil obisk madžarskega zunanjega ministra dr. Csakya, ker stopi prijateljski pakt med Madžarsko in Jugoslavijo v veljavo šele z izmenjavo ratifikacijskih listin.

Bolgarski zunanji minister Popov pride po trditvah italijanskega tiska v kratkem v Beograd.

Skupina 20 madžarskih parlamentarcev bo prišla januarja v Beograd.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je bil izvoljen za častnega

meščana občine Bitolj. Solunska ulica je bila preimenovana v ulico Dragiša Cvetkovića.

Za prvega pomočnika vojnega ministra je imenovan div. gen. Jovan Antić, za komandanta konjenice div. gen. Aleksander Stojanović in za komandanta orožništva div. gen. Vladislav Kostić.

Na svojem stanovanju v Zemunu je umrl admiral Wickerhauser. Za organizacijo naše rečne in pomorske mornarice si je pridobil neverjetnih zaslug.

V Beogradu je umrl ugledni srbski gospodarstvenik Aleksander Jovanović-Resavac. Bil je podpredsednik Občne trgovinske banke, predsednik tvornice letal »Rogožarske«, član upravnega sveta Narodne banke itd. V vseh beograjskih gospodarskih krogih je užival največje spoštovanje. Slava njegovemu spominu!

V Zagrebu je bila pod predsedstvom dr. Milaveca konferenca zastopnikov pokojninskih zavodov v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani in Sarajevu zaradi zvišanja rent in zvišanja dohodkov.

Normalno poslovanje na vseh fakultetah zagrebske univerze se je 12. t. m. zopet začelo.

Prve javne ljudske kuhinje v Zagrebu bodo otvorene 15. t. m. V

njih se bo oddajalo po 1000 obrokov hrane na dan.

Turška vlada je pripravila zakonski načrt o dovolitvi izrednega kredita 49 milijonov turških funtov za narodno obrambo.

Italijanski podmornici, ki sta se poškodovani zatekli v Tanger, sta sedaj zapustili Tanger.

V Angliji so prvič nastopili nočni lovci. Ta letala so oborožena s topovi, Angleži pravijo, da so bili doseženi zadovoljivi uspehi.

Guverner Tangerja je sporočil vsem inozemskim uradom, da si je Španija Tanger popolnoma prisvojila in naj zato vsi inozemski uradi takoj likvidirajo svoje posle. Vsem angleškim, francoskim in italijanskim uradnikom je bilo takoj odpovedano.

V Franciji so spremenili zakon o dediščinah. Rodbine z več ko 3 ali več otroki bodo davka na dediščine pri premoženjih do pol milijona frankov popolnoma oproščene.

V jetnišnici Vacaresti pri Bukarešti je prišlo do upora zaprtih političnih aretirancev, ker so jih hoteli prepeljati v neko jetnišnico na Sedmograškem. Na pomoč stražnikom v jetnišnici je morala priti policija iz Bukarešte, ki je šele po uporabi strojníc mogla udušiti upor.

Parnik z židovskimi begunci se je na poti iz Bolgarske v Palestino ponesrečil v Marmarskem morju. Od 380 židovskih potnikov je utonilo 200, med njimi 70 otrok.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevkj morajo biti poravnani v osemih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanca do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevkj dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Jugoslovansko novinarsko združenje — sekcija
Ljubljana sporoča žalostno vest, da je njen dolgoletni redni
član, gospod

dr. Anton Korošec
bivši ministriški predsednik, predsednik senata,
minister prosvete itd.

davi mirno v gospodu zaspal.

Zvestemu članu stanovske organizacije in naklonjenemu
podporniku slovenskih novinarjev ohranimo časten spomin!

V Ljubljani dne 14. decembra 1940.

Odbor.

ŽUPAN MESTA LJUBLJANE

naznanja, da je dne 14. decembra 1940. umrl

častni meščan ljubljanski

gospod

DR. ANTON KOROŠEC

predsednik senata, minister prosvete, častni občan vseh slovenskih občin,
odlikovan z redom Karadjordjeve zvezde I. stopnje itd. itd.

Nesmrtnemu voditelju slovenskega naroda, sodelavcu pri ustanovitvi
in ureditvi kraljevine Jugoslavije ter za mesto Ljubljano na vseh poljih pre-
zaslužnemu častnemu meščanu:

VEČNA SLAVA!